

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

отримали посаду у НАБУ, 4 особи мали стаж роботи у прокуратурі, 4 особи раніше працювали у НАБУ.

Таким чином, у період військового стану прокурори САП продовжують виконувати покладені на них функції, незважаючи на збільшення навантаження на 75 відсотків. У 2022 році було прокурами САП та детективами НАБУ було повідомлено про підозру було 149 особам, скеровано до суду 54 обвинувальні акти. Існує потреба у збільшенні штату у Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі та проведенні конкурсну на зайняття вакантних посад для зменшення навантаження на кожного прокурора САП і відповідно для підвищення ефективності їх роботи.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1697-VII. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.
3. Звіт про результати роботи НАБУ і САП за II півріччя 2022 року. URL: https://nabu.gov.ua/site/assets/files/28001/maket_zvitu_dlya_saytu_0.pdf
4. Мамченко Н. Навантаження на САП та ВАКС значно зросло, тому треба або збільшити штат, або змінити порядок розгляду проваджень, – заступник керівника САП Андрій Синюк. Судово-юридична газета від 10 лютого 2023 р. URL: <https://sud.ua/uk/news/publication/261726-nagruzka-na-sap-i-vaks-znachitelno-vozroslo-poetomu-nuzhno-libo-uvelichit-shtat-libo-izmenit-poryadok-rassmotreniya-proizvodstv-zamestitel-rukovoditelya-sap-andrey-sinyuk>

Ключові слова: прокуратура, функції прокуратури, Спеціалізована антикорупційна прокуратура, підтримання публічного обвинувачення, процесуальне керівництво, корупція, антикорупційний орган, протидія корупції, воєнний стан, САП, НАБУ, ВАКС.

Key words: prosecutor's office, functions of the prosecutor's office, Specialized anti-corruption prosecutor's office, maintenance of public prosecution, corruption, anti-corruption, anti-corruption body, martial law.

КОВАЛЬЧУК ІННА СЕРГІЙВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури,
кандидат юридичних наук, доцент*

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВОЗАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабна агресія проти України з боку Російської Федерації внесла зміни в діяльність, як в діяльність будь-якої державної інституції, так і звичайних громадян. Також це торкнулося і органів прокуратури.

Слід відмітити, що на органи прокуратури покладаються особливі функції, які не притаманні будь-яким іншим правоохоронним органам. Так відповідно до статті 131-1 Конституції України на органи прокуратури покладається три основоположні функції, а саме : підтримання публічного обвинувачення в суді; організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку; представництво інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку, що визначені законом.

Розглядаючи це питання слід звернутися до статті 3 Закону України «Про прокуратуру», в якій закріплено основні засади (принципи) діяльності органів прокуратури, що собою являють основні стрижні на яких повинна будуватися діяльність, як усього інституту прокуратури, так і окремих його елементів, в тому числі і кожного прокурора при виконанні останнім своїх посадових обов'язків.

Основоположною засадою діяльності інституту прокуратури являється верховенства права та визнання людини, її життя і здоров'я, честі і гідності, недоторканності і безпеки найвищою соціальною цінністю. Дане викладення норми законодавцем не є випадковістю, адже дійсно при виконанні своїх функцій прокурори повинні не тільки обов'язково дотримуватися прав людини, а й контролювати їх дотримання з боку інших правоохоронних органів, або інших учасників судового процесу.

Отже, отже на даний час стає доцільним проаналізувати правозахисну роль органів прокуратури під час дії воєнного стану, адже даний правовий режим в ніс обмеження в повсякденне життя звичайних людей так і в діяльність органів прокуратури.

Особливості діяльності органів прокуратури можна прослідкувати лише через призму виконання ними функції, які на них покладаються.

Щодо першої функції, а саме організації і процесуального керівництва досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку. Дана функція в переважній більшості випадків по своїй природі носить характер наглядово-контрольної, адже при її виконанні прокурор стає так би мовити «фільтром» тих дій чи процесуальних рішень, які приймаються слідчими в рамках конкретного кримінального провадження. З початку війни на органи прокуратури поклався визначальний обов'язок, щодо здійснення процесуального керівництва кримінальними провадженнями у воєнній сфері. Кількість цих злочинів рахується не в сотнях, і навіть не в тисячах, як ми можемо дізнатися з офіційних джерел. Особливістю діяльності органів прокуратури у даній сфері полягає у швидкому та якісному виконанні своїх професійних обов'язків, задля того, щоб винні у чиненні військових злочинів понесли справедливе покарання. При виконанні даної функції органи прокуратури співпрацюють з різними закордонними та міжнародними правоохоронними інституціями, задля збору доказів для майбутнього військового трибуналу.

Щодо наступної функції, а це підтримання публічного обвинувачення в суді, в даному випадку слід зазначити наступне, а саме те, що прокурор реалізуючи цю функцію повинен дотримуватися основоположних принципів, які зазначені в Законі України «Про прокуратуру». При здійсненні підтримання публічного обвинувачення у справах про воєнні злочини прокурор повинен приділяти особливу увагу потерпілим, надаючи їм при цьому, як первинну правову допомогу (надаючи юридичні роз'яснення), так і вторинну правову допомогу (допомогти в складанні процесуальних документів). Адже жертви цих злочинів зазнали великих душевних страждань та фізичних катувань. В цьому і полягає правозахисна роль органів в прокуратури при підтриманні публічного обвинувачення в суді.

Отже, правозахисна роль органів прокуратури під час дії воєнного стану є досить особливою та визначальною, адже на дану інституцію покладаються особливі функції та повноваження, які притаманні лише органам прокуратури. І від якості їх виконання залежить чи понесуть винні у вчиненні воєнних злочинів справедливе покарання.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.
2. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1697-18> (дата звернення: 05.05.2023).

Ключові слова: прокурор, підтримання публічного обвинувачення, правозахисна роль, функції прокуратури.

Key words: prosecutor, support of public prosecution, human rights role, functions of the prosecutor's office.

КРАВЧЕНКО МАРИНА ОЛЕКСАНДРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури,
кандидат юридичних наук*

ДО ПИТАННЯ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СУДОВІЙ ГІЛЦІ ВЛАДИ

Проблема корупції вже протягом тривалого часу залишається однією з найбільш актуальних для України. На жаль, попре вжиття ряду заходів з метою попередження корупційних проявів, у тому числі, в судовій гілці влади, можна стверджувати щодо їх недостатньої неефективності. Так, у 2022 р. Україна отримала 33 бали зі 100 можливих в Індексі сприйняття корупції (показник погіршився на один бал, і тепер Україна посідає 116 місце зі 180 країн у цьому рейтингу). Таку саму кількість балів у 2022 р. отримали Алжир, Ангола, Замбія, Монголія, Сальвадор та Філіппіни [1].

В загалі, під корупцією у судовій владі розуміють вияв неналежної поведінки у судових установах, наприклад, у судах, офісах судової

Кісліцина Ірина Олександрівна До питання про роботу САП у період воєнного стану	128
Ковальчук Інна Сергіївна Особливості реалізації правозахисної діяльності органів прокуратури в умовах воєнного стану.	130
Кравченко Марина Олександрівна До питання корупційних правопорушень у судовій гілці влади	132
Кубаєнко Андрій Володимирович Ефективність діяльності правоохоронних органів: оцінка та аналіз за допомогою інформаційно-аналітичних засобів	134
Свида Олексій Георгійович Перспективи вдосконалення статусу Вищого антикорупційного суду.	138
Храпенко Олена Олегівна Адвокат і новітні технології	140
Чекмарьова Лариса Юріївна Підготовка клієнта до судового засідання: психолого-правовий аспект.	142
Курганський Олександр Валерійович Окремі аспекти кадрової роботи в органах прокуратури	146
Нестерчук Лілія Петрівна, Лисенко Ангеліна Володимирівна Щодо проблематики поняття недержавної правоохоронної діяльності	149
Зубрицький Олександр Олександрович Проблемні питання запровадження функціонування реєстру дисциплінарних проваджень щодо адвокатів	151
Kondrych Vasyl Criteria for prospective candidates seeking the position of judge in the Supreme anti-corruption court	154
Орленко Артем Ігорович Про визначення поняття адміністративного суду в національній правовій доктрині	157
Чорний Максим Михайлович Окремі питання організації прокурорського нагляду при розслідуванні кримінальних правопорушень слідчими Державного бюро розслідувань	159
Щербатий Роман Романович Щодо проблеми кадрового дефіциту в системі судоустрою України	162